

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS
2007 m. rugsėjo 27 d.*

Byloje C-351/04

dėl *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division* (Jungtinė Karalystė) 2004 m. liepos 22 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2004 m. rugpjūčio 16 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Ikea Wholesale Ltd

prieš

Commissioners of Customs & Excise,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai P. Kūris, R. Silva de Lapuerta, J. Makarczyk ir G. Arestis (pranešėjas),

* Proceso kalba: anglų.

generalinis advokatas P. Léger,
posėdžio sekretorė K. Sztranc-Sławiczek, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. spalio 27 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Ikea Wholesale Ltd*, atstovaujamos advokatų B. Servais ir Y. Melin,

- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos M. Bethell, padedamo QC R. Thompson,

- Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos J.-P. Hix, padedamo *Rechtsanwalt* G. Berrisch,

- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos E. Righini, K. Talaber-Ricz, ir C. Brown,

susipažinęs su 2006 m. balandžio 6 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs, pirma, su 1997 m. lapkričio 28 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2398/97, nustatančio galutinį antidempingo muitą medvilninės patalynės, kurios kilmės šalys yra Egiptas, Indija ir Pakistanas, importui (OL L 332, p. 1), galiojimu ir, antra, – su 2001 m. rugpjūčio 7 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1644/2001, iš dalies keičiančio Reglamentą Nr. 2398/97 ir laikinai sustabdančio jo taikymą importui iš Indijos (OL L 219, p. 1), 2002 m. sausio 28 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 160/2002, iš dalies keičiančio Reglamentą 2398/97 ir nutraukiančio tyrimo procedūrą dėl importo iš Pakistano (OL L 26, p. 1), bei 2002 m. balandžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 696/2002, patvirtinančio galutinį antidempingo muitą medvilninės patalynės, kurios kilmės šalis Indija, importui, nustatytą Reglamentu Nr. 2398/97 (OL L 109, p. 3) (toliau kartu – vėlesni reglamentai), atitiktimi Bendrijos teisei.

- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą, kilusį *Commissioners of Customs & Excise* (toliau – *Commissioners*) atsisakius grąžinti *Ikea Wholesale Ltd* (toliau – *Ikea*) antidempingo muitus, jos sumokėtus už medvilninės patalynės, kurios kilmės šalys yra Pakistanas ir Indija, importą.

Teisinis pagrindas

- 3 Nuostatos, reglamentuojančios Europos bendrijos taikomas antidempingo priemonės, yra įtvirtintos 1995 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 384/96 dėl

apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių (OL L 56, p. 1, toliau – pagrindinis reglamentas).

- 4 Pagrindinio reglamento 1 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad antidempingo muitas gali būti taikomas bet kuriam dempingo kaina importuojamam produktui, kurį išleidus laisvai cirkuliuoti Bendrijoje būtų padaryta žala.
- 5 Pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6 ir 11 dalyse numatyta:

„6. Pardavimo, administracinės ir kitos bendrosios sąnaudos bei pelnas turi būti pagrįsti faktiniais duomenimis apie tiriamojo eksportuotojo ar gamintojo panašaus produkto gamybą ir pardavimą įprastomis prekybos sąlygomis. Tais atvejais, kai šių sąnaudų ir pelno negalima nustatyti tokiu būdu, jie gali būti nustatyti bet kuriuo iš šių būdų:

- a) pagal kitų tiriamų eksportuotojų ar gamintojų svertinį faktinių panašaus produkto gamybos ir pardavimo kilmės šalies vidaus rinkoje sąnaudų vidurkį;

<...>

11. Laikantis kitų taikytinų nuostatų dėl teisingo palyginimo, dempingo skirtumas tiriamuoju laikotarpiu paprastai nustatomas palyginant normaliosios vertės svertinį

vidurkį su visų eksporto į Bendriją sandorių kainų svertiniu vidurkiu arba palyginant individualias normaliąsias vertes su kiekvieno sandorio individualiomis eksporto į Bendriją kainomis (toliau – simetrinis metodas). Tačiau normalioji vertė, nustatyta kaip svertinis vidurkis, gali būti palyginama su visų individualių eksporto į Bendriją sandorių kainomis, jeigu tam tikra eksporto kainų struktūra gerokai skiriasi atsižvelgiant į pirkėjus, regionus ar laiko periodus ir jeigu pirmame šios dalies sakinyje nurodyti metodai neatspindi viso vykstančio dempingo masto (toliau – asimetrinis metodas). Be šios dalies nuostatų, galima pasinaudoti ir 17 straipsnyje nurodytu atrankos metodu.“ (Pataisytas vertimas)

- 6 Šio reglamento 3 straipsnio 5 dalyje nustatyta:

„Nagrinėjant importo dempingo kaina poveikį tiriamai Bendrijos pramonei, reikia ištirti visus svarbius atitinkamos pramonės būklę apibūdinančius ekonominius veiksnius ir rodiklius, kaip antai: pramonės pastangas atsigausti po dempingo ir subsidijavimo praeityje padaryto poveikio, esamo dempingo skirtumo dydį, esamą ir galimą prekybos, pelno normos, produkcijos, rinkos dalies, produktyvumo, investicijų grąžos, pajėgumų panaudojimo sumažėjimą; Bendrijos kainas lemiančius veiksnius; esamą ir galimą neigiamą poveikį pinigų srautams, atsargų kiekiui, užimtumui, darbo užmokesčiui, gamybos plėtrai, galimybėms sukaupti kapitalą ir pritraukti investicijas. Šis sąrašas nėra išsamus, be to, jokie iš išvardytų veiksnių nėra būtinai lemiami.“

- 7 Pagrindinis Bendrijos teisės aktas muitų srityje yra 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1). Šioje byloje taikytinos šio reglamento 236 ir 239 straipsnių nuostatos.

- 8 2001 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1515/2001 dėl priemonių, kurių gali imtis Bendrija remdamasi PPO ginčų sprendimo tarybos patvirtinta ataskaita antidempingo ir apsaugos nuo subsidijavimo klausimais (OL L 201, p. 10), šeštoje konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Nenustatytas joks terminas pasiremti GSS (Susitarimas dėl ginčų sprendimo). Rekomendacijos, pateiktos Ginčų sprendimo tarnybos (toliau – GST) patvirtintose ataskaitose, įsigalios tik ateityje. Todėl vertėtų tiksliai apibrėžti, kad bet kokios pagal šį reglamentą taikytinos priemonės pradės veikti tik nuo jų įsigaliojimo dienos, nebent būtų nustatyta kita data, ir todėl neturės įtakos muitų, surinktų iki tos dienos, grąžinimui.“

- 9 Šio reglamento 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Kai GST patvirtina ataskaitą dėl Bendrijos priemonės, taikomos pagal (pagrindinį) reglamentą, (1997 m. Tarybos) reglamentą (EB) Nr. 2026/97 (dėl apsaugos nuo subsidijuoto importo iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių, OL L 288, p. 1) arba pagal šį reglamentą (toliau – ginčijama priemonė), Taryba, remdamasi Komisijos siūlymu, pasitarusi su Patariamuoju komitetu, įsteigtu pagal (pagrindinio) reglamento 15 straipsnį arba Reglamento (EB) Nr. 2026/97 25 straipsnį (toliau – Patariamasis komitetas), paprasta balsų dauguma gali imtis vienos ar kelių toliau išvardytų, jos nuomone, taikytinų priemonių:

- a) panaikinti arba pakeisti ginčijamą priemonę arba
- b) taikyti kitas specialias priemones, kurios, jos nuomone, yra tinkamos tomis aplinkybėmis.“ (Pataisytas vertimas)

10 Pagal Reglamento Nr. 1515/2001 2 straipsnio 1 dalį:

„Taryba gali imtis bet kurių 1 straipsnio 1 dalyje nurodytų priemonių, kad būtų atsižvelgta į GST patvirtintoje ataskaitoje padarytus teisinius aiškinimus dėl neginčijamų priemonių, jeigu ji laiko tai tikslinga.“

11 Šio reglamento 3 straipsnyje nustatyta:

„Bet kurios pagal šį reglamentą patvirtintos priemonės pradedamos taikyti nuo jų įsigaliojimo dienos ir nedaro įtakos muitų, surinktų iki tos dienos, grąžinimui, nebent būtų nurodyta kitaip.“

12 1997 m. birželio 12 d. Reglamentu (EB) Nr. 1069/97 Komisija nustatė laikiną antidempingo muitą medvilninės patalynės, kurios kilmės šalys yra Egiptas, Indija, Pakistanas, importui (OL L 156, p. 11, toliau – laikinas reglamentas). Reglamentu Nr. 2398/97 Taryba šiam importui nustatė galutinį antidempingo muitą.

13 Atsižvelgdama į GST rekomendacijas dėl šio importo ir Reglamento Nr. 1515/2001 nuostatas, Taryba 2001 m. rugpjūčio 7 d. priėmė Reglamentą Nr. 1644/2001. 2002 m. sausio 28 ir balandžio 22 dienomis ji atitinkamai priėmė reglamentus Nr. 160/2002 ir Nr. 696/2002. Nė viename iš šių trijų reglamentų sumų, jau sumokėtų pagal Reglamentą Nr. 2398/97, grąžinimas nebuvo numatytas.

- 14 Sutartis dėl 1994 m. bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos vi straipsnio įgyvendinimo (OL L 336, 1994, p. 103, toliau – Antidempingo sutartis) sudaro 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše pasirašytos ir 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, p. 1, 214) patvirtintos Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) steigimo sutarties 1 A priedą. PPO steigimo sutarties 2 priede įtvirtintas Susitarimas dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos. Pagal šį susitarimą buvo įsteigta Ginčų sprendimo taryba.

- 15 Šio susitarimo 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„<...> Šalys narės pripažįsta, kad (PPO ginčų sprendimo sistema) prisideda prie šalių narių pagal apibrėžtąsias sutartis priimtų teisių ir įsipareigojimų apsaugos ir padeda išaiškinti tų sutarčių galiojančias nuostatas pagal priimtas viešosios tarptautinės teisės aiškinimo taisykles. GST rekomendacijos ir sprendimai negali išplėsti ar susiaurinti apibrėžtosiose sutartyse numatytų teisių ir pareigų.“

Procedūra GST

- 16 Ginčų sprendimo kolegija (toliau – kolegija) 2002 m. spalio 30 d. ataskaitoje nusprendė, kad Europos Bendrijos veikė nevykdydamos įsipareigojimų pagal Antidempingo sutarties 2.4.2, 3.4 ir 15 straipsnius, kiek tai susiję su tyrimuose, po kurių buvo priimtas Reglamentas Nr. 2398/97, naudotu metodu.

- 17 Bendrija kai kurias kolegijos išvadas apskundė PPO apeliaciniam komitetui (toliau – Apeliacinis komitetas). Šis komitetas 2001 m. kovo 1 d. ataskaitoje patvirtino, kad Bendrijos taikytas „prilyginimo nuliui“ metodas buvo nesuderinamas su Antidempingo sutarties 2.4.2 straipsniu ir kad Bendrija veikė pažeisdama 2.2.2 straipsnio ii punktą, kai vykdydama antidempingo tyrimą skaičiavo administracines, pardavimo ir bendrąsias sąnaudas bei pelną. Atsižvelgdamas į šias išvadas, šis komitetas pasiūlė GST kreiptis į Bendriją su prašymu imtis priemonių, būtinų užtikrinti Reglamento Nr. 2398/97 suderinamumą su išpareigojimais pagal Antidempingo sutartį.
- 18 2001 m. kovo 12 d. GST patvirtino Apeliacinio komiteto atskaitą ir kolegijos atskaitą, kurią minėtas komitetas iš dalies pakeitė.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 19 *Ikea* Jungtinėje Karalystėje verčiasi buitės prekių gamyba ir platinimu.
- 20 2002 m. balandžio 10 d. laišku ši bendrovė kreipėsi į *Commissioners* prašydama pagal Reglamentą Nr. 2398/97 gražinti antidempingo muitus, sumokėtus dėl medvilninės patalynės, kurios kilmės šalys yra Pakistanas ir Indija, importo. Ji prašė gražinti 230 301,74 GBP sumą, kurią sudarė muitai, sumokėti už jos importuotą Pakistano kilmės medvilninę patalynę nuo 2000 m. kovo mėnesio iki 2002 m. sausio 29 d., bei 69 902,29 GBP sumą, kurią sudarė dalis muitų, sumokėtų už tas tokias pačias prekes, kurių kilmės šalis Indija, nuo 2000 m. kovo mėn. iki 2001 m. rugpjūčio 8 dienos. Šį prašymą ji grindė Reglamento Nr. 2913/92 236 ir 239 straipsniais.

- 21 *Ikea* tvirtino, kad antidempingo muitai buvo apskaičiuoti neteisėtai pagal Reglamentą Nr. 2398/97, o ir pats reglamentas yra neteisėtas. Ji, be kita ko, rėmėsi 2001 m. kovo 1 d. Ginčų sprendimo tarybos patvirtintomis ataskaitomis, pastabomis ir išvadomis. 2002 m. birželio 26 d. laišku *Commissioners* atmetė *Ikea* pateiktą prašymą grąžinti muitus.
- 22 *Ikea* pateikus prašymą oficialiai administracine tvarka dar kartą išnagrinėti *Commissioners* sprendimą, tai atlikęs tarnautojas 2002 m. lapkričio 27 d. laišku jį tik patvirtino.
- 23 Todėl *Ikea* pateikė ieškinį *VAT and Duties Tribunal of London*, kuriuo ginčijo sprendimą, priimtą dar kartą išnagrinėjus *Commissioners* sprendimą. 2003 m. rugsėjo 8 d. *VAT and Duties Tribunal* atmetė *Ikea* ieškinį nusprendęs, kad nors pastaroji galėjo ginčyti Reglamento Nr. 2398/97 teisėtumą remdamasi EB 230 straipsnio ketvirtąja pastraipa, ji to nepadarė per nustatytą terminą. Todėl *VAT and Duties Tribunal* nusprendė, kad *Ikea* negalėjo nepaisyti termino, numatyto ginčyti reglamentus Nr. 2398/97, Nr. 1644/2001 ir Nr. 160/2002, kai paduodamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą.
- 24 2003 m. spalio 31 d. *Ikea* šį sprendimą apskundė *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division*, remdamasi 1994 m. Finansų įstatymo 14 ir 15 straipsniais. Grįsdama šį apeliacinį skundą *Ikea* iš esmės teigia, kad *VAT and Duties Tribunal* padarė klaidą pripažindamas, jog reglamentai Nr. 2398/97, Nr. 1644/2001 ir Nr. 160/2002 yra tiesiogiai ir konkrečiai su ja susiję ir kad jie yra iš dalies arba visai neteisėti. 2004 m. vasario 17 d. *Ikea* buvo leista pakeisti apeliacinio skundo reikalavimus leidžiant ginčyti ir Reglamentą Nr. 696/2002.

25 Nusprendęs, kad Ikea neturėjo teisės pagal EB 230 straipsnio ketvirtąją pastraipą pareikšti ieškinio dėl Reglamento Nr. 2398/97, ir panaikinęs *VAT and Duties Tribunal* sprendimą *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar, atsižvelgiant į GST kolegijos 2000 m. spalio 30 d. ataskaitos WT/DS14112/R 7.2 punkto g ir h papunkčiuose pateiktas išvadas ir į 2002 m. kovo 1 d. Apeliacinio komiteto sprendimo WT/DS1141/AB/R 86 ir 87 punktuose pateiktas išvadas, <...> Reglamentą <...> Nr. 2398/97 reikia laikyti visiškai arba iš dalies neatitinkančiu Bendrijos teisės, nes jame:

- taikyta neteisinga pardavimo, administracinių ir kitų bendrųjų sąnaudų bei pelno apskaičiavimo metodika, neatitinkanti iš dalies pakeisto (pagrindinio) reglamento 2 straipsnio 6 dalies a punkto ir Antidempingo sutarties 2.2.2 straipsnio ii punkto,

- nustatant dempingo skirtumą taikytas neteisingas „prilyginimo nuliui“ metodas palyginant normaliąją vertę su eksporto kaina, o tai prieštarauja (pagrindinio) reglamento 2 straipsnio 11 punktui ir Antidempingo sutarties 2.4.2. straipsniui, ir (arba)

- neištirti visi svarbūs Bendrijos pramonės būklę apibūdinantys veiksniai ir suklysta nustatant žalą, remiantis faktoriais, susijusiais su bendrovėmis, nepriklausančiomis Bendrijos pramonei, o tai prieštarauja (pagrindinio) reglamento 3 straipsnio 5 punktui ir Antidempingo sutarties 3.4 straipsniui?

2. Ar bet kuris arba visi iš šių reglamentų <...>:

— <...> Nr. 1644/2001 <...>,

— <...> Nr. 160/2002 <...> ir (arba)

— <...> Nr. 696/2002 <...>

atitinka Bendrijos teisę (įskaitant (pagrindinio) reglamento 1 straipsnį, 7 straipsnio 1 dalį ir 9 straipsnio 4 dalį, kurie skaitytini atsižvelgiant į Antidempingo sutarties 1, 7.1 ir 9 straipsnius), jeigu jie buvo priimti remiantis iš naujo išnagrinėta per pradinį tyrimą surinkta informacija, kuria remiantis nustatyta, jog pradiniu tyrimo laikotarpiu dempingo nebuvo arba kad tuo laikotarpiu jis buvo mažesnis, tačiau jie nenumatė sumų, kurios jau buvo sumokėtos pagal Reglamentą Nr. 2398/97 grąžinimo?

3. Ar reglamentai Nr. 1664/2001, Nr. 160/2002 ir Nr. 696/2002 atitinka (pagrindinio) reglamento 7 straipsnio 2 punktą bei 9 straipsnio 4 punktą ir proporcingumo principą, jeigu jie numatė antidempingo muito dydį, kuris nėra griežtai proporcingas dempingo ar žalos dydžiui, ketinamam kompensuoti šiuo muito?

4. Ar atsakymai į pirmiau nurodytus klausimus dėl eksporto iš Indijos, palyginti su eksportu iš Pakistano, skirsis, atsižvelgiant į:

— procedūras, vykusias (GST), ir (arba)

— Komisijos išvadas, pateiktas reglamentuose Nr. 1664/2001, Nr. 160/2002 ir Nr. 696/2002?

5. Ar atsižvelgiant į pirmiau pateiktų klausimų atsakymus:

— nacionalinė muitinė privalo grąžinti visus ar dalį antidempingo muitų, kuriuos ji surinko pagal Reglamentą Nr. 2398/97, ir

— jei taip, kam ir kokiomis sąlygomis turi būti vykdomas grąžinimas?“

Dėl prejudicinių klausimų

²⁶ Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės Teisingumo Teismo prašo įvertinti Reglamento Nr. 2398/97 galiojimą atsižvelgiant į Antidempingo sutartį, kaip ji vėliau buvo išaiškinta Ginčų sprendimo tarybos rekomendacijose ir sprendimuose, bei atsižvelgiant į pagrindinį reglamentą.

Dėl Reglamento Nr. 2398/97 galiojimo atsižvelgiant į Antidempingo sutartį, kaip ji vėliau buvo išaiškinta Ginčų sprendimo tarybos rekomendacijose ir sprendimuose

- 27 Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė teigia, kad GST rekomendacijos bei sprendimai aiškiai sudaro vienintelį ieškinio pagrindą, nes dėl Reglamento Nr. 2398/97 galiojimo, prieš priimant šiuos sprendimus, nebuvo pareikštas joks atskiras ieškinys. Ji tvirtina, jog tai, kad Teisingumo Teismas atgaline data sprestų dėl Bendrijos teisės aktų galiojimo atsižvelgdamas į GST rekomendacijas, kurios taikomos ateityje, arba sprendimus, kurie grindžiami šiomis rekomendacijomis, prieštarautų Reglamento Nr. 1515/2001 pagrindiniams principams.
- 28 Taryba ir Komisija mano, kad šios rekomendacijos ir sprendimai dėl medvilninės patalynės importo neįpareigoja Teisingumo Teismo ir kad Reglamentas Nr. 2398/97 nėra negaliojantis Bendrijos teisės atžvilgiu vien dėl to, jog GST padarė išvadą, kad priimdama šį reglamentą Bendrija neįvykdė įsipareigojimų pagal Antidempingo sutartį.
- 29 Visų pirma reikia priminti, kad remiantis nusistovėjusia teismo praktika PPO susitarimai, atsižvelgiant į jų pobūdį ir bendrą struktūrą, iš esmės nepriskiriami normoms, į kurias atsižvelgdamas Teisingumo Teismas vykdo Bendrijos institucijų aktų teisėtumo kontrolę (2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Biret International prieš Tarybą*, C-93/02 P, Rink. p. I-10497, 52 punktas bei 2005 m. kovo 1 d. Sprendimo *Van Parys*, C-377/02, Rink. p. I-1465, 39 punktas ir nurodyta teismo praktika).
- 30 Tik tuo atveju, kai Bendrija ketina įgyvendinti prisiimtą konkretų įsipareigojimą PPO arba tuo atveju, kai Bendrijos akte aiškiai daroma nuoroda į konkrečias PPO susitarimų nuostatas, Teisingumo Teismas gali vykdyti nagrinėjamo Bendrijos teisės akto teisėtumo kontrolę PPO taisyklių atžvilgiu (1999 m. lapkričio 23 d. Sprendimo

Portugalija prieš Tarybą 49 punktas; minėtų sprendimų *Biret International prieš Tarybą* 53 punktas ir *Van Parys* 40 punktas bei nurodyta teismo praktika).

- 31 Pagal Reglamento Nr. 1515/2001 1 straipsnį, GST patvirtinus ataskaitą, Taryba tam tikrais atvejais gali panaikinti arba pakeisti ginčijamą priemonę arba taikyti kitas specialias priemones, kurios, jos nuomone, yra tinkamos tomis aplinkybėmis.
- 32 Remiantis jo 4 straipsniu, Reglamentas Nr. 1515/2001 taikomas GST ataskaitoms, patvirtintoms po 2001 m. sausio 1 dienos. Šiuo atveju GST patvirtino Apeliacinio komiteto ataskaitą ir kolegijos ataskaitą, kuri iš dalies buvo komiteto pakeista, 2001 m. kovo 12 dieną.
- 33 Tačiau pagal Reglamento Nr. 1515/2001 3 straipsnį bet kurios pagal šį reglamentą patvirtintos priemonės pradedamos taikyti nuo jų įsigaliojimo dienos ir nedaro įtakos muitų, surinktų iki tos dienos, grąžinimui, nebent būtų nurodyta kitaip. Šiuo tikslu šio reglamento šeštoje konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad rekomendacijos, pateiktos GST patvirtintose ataskaitose, įsigalios tik ateityje. Todėl „bet kokios pagal (Reglamentą Nr. 1515/2001) taikytinos priemonės pradės veikti tik nuo jų įsigaliojimo dienos <...> ir todėl neturės įtakos muitų, surinktų iki tos dienos, grąžinimui“.
- 34 Nagrinėjamu atveju, atsižvelgusi į Reglamento Nr. 1515/2001 nuostatas ir į GST rekomendacijas, Taryba visų pirma 2001 m. rugpjūčio 7 d. priėmė Reglamentą Nr. 1644/2001. Vėliau 2002 m. sausio 28 d. ji priėmė Reglamentą Nr. 160/2002 ir galiausiai 2002 m. balandžio 22 d. – Reglamentą Nr. 696/2002, patvirtinantį galutinį antidempingo muitą, kuris buvo nustatytas Reglamentu Nr. 2398/97, iš dalies pakeistu ir laikinai sustabdytu Reglamentu Nr. 1644/2001.

35 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, negalima vykdyti Reglamento Nr. 2398/97 teisėtumo kontrolės atsižvelgiant į Antidempingo sutartį, kuri vėliau buvo išaiškinta GST rekomendacijose, nes iš vėlesnių reglamentų matyti, jog Bendrija, uždrausdama pagal Reglamentą Nr. 2398/97 sumokėtų muitų grąžinimą, visiškai neketino įgyvendinti priimto konkretaus įsipareigojimo PPO.

Dėl Reglamento Nr. 2398/97 galiojimo atsižvelgiant į pagrindinį reglamentą

36 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, be kita ko, kelia klausimą dėl Reglamento Nr. 2398/97 galiojimo atsižvelgiant į pagrindinį reglamentą. Jis iš esmės klausia, ar Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą nustatydamą tiriamo produkto „apskaičiuotąją“ normaliąją vertę, dempingo skirtumą ir žalą, padarytą Bendrijos pramonei.

37 Ieškovė pagrindinėje byloje remiasi pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6 dalimi, susijusia su produkto normaliosios vertės nustatymu, pagrindinio reglamento 2 straipsnio 11 dalimi, susijusia su dempingo skirtumo nustatymu ir šio reglamento 3 straipsnio 5 dalimi, susijusia su Bendrijos pramonei padarytos žalos nustatymu.

38 *Ikea* nuomone, kadangi GST jos sprendimuose pateikiami Antidempingo sutarties straipsnių aiškinimai patvirtina tai, jog atitinkamų Bendrijos institucijų naudoti metodai nustatant dempingo skirtumą ir žalą yra neteisingi, reikia pripažinti, kad šie metodai prieštarauja ir pagrindiniam reglamentui.

- 39 Tačiau Taryba ir Komisija mano, kad Reglamentas Nr. 2398/97 Bendrijos teisės atžvilgiu ir toliau galioja. Tarybos palaikoma Komisija tvirtina, kad pagrindinio reglamento atžvilgiu ginčytos Reglamento Nr. 2398/97 nuostatos yra ilgalaikė praktika ir iki šiol Bendrijos teismai jų nepaskelbė negaliojančiomis.
- 40 Šiuo tikslu reikia priminti, kaip tai pastebėjo ir generalinis advokatas savo išvados 102 punkte, kad bendros prekybos politikos srityje, ypač kiek tai susiję su prekybos apsaugos priemonėmis, Bendrijos institucijos dėl ekonominių, politinių ir teisinių aplinkybių, kurias jos privalo išnagrinėti, sudėtingumo turi didelę diskreciją (šiuo klausimu žr. 1983 m. spalio 4 d. Sprendimo *Fediol prieš Komisiją*, 191/82, Rink. p. 2913, 26 punktą ir 1987 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Nachi Fujikoshi prieš Tarybą*, 255/84, Rink. p. 1861, 21 punktą).
- 41 Be to, iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad įvairių dempingo skirtumo skaičiavimo metodų, kurie nurodyti pagrindinio reglamento 2 straipsnio 11 dalyje, pasirinkimas bei normaliosios produkto vertės ar žalos buvimo nustatymas apima sudėtingų ekonominių aplinkybių vertinimą, todėl vykdant tokio vertinimo teisminę kontrolę reikia tik patikrinti, ar buvo laikytasi procedūros taisyklių, ar tikslios faktinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas ginčytinas pasirinkimas, ar nepadarėta akivaizdžios klaidos vertinant šias aplinkybes ir ar nebuvo piktnaudžiauta įgaliojimais (šiuo klausimu žr. 1987 m. gegužės 7 d. Sprendimo *NTN Toyo Bearing ir kt. prieš Tarybą*, 240/84, Rink. p. 1809, 19 punktą; 1990 m. kovo 14 d. Sprendimo *Gestetner Holdings prieš Tarybą ir Komisiją*, C-156/87, Rink. p. I-781, 63 punktą ir 1998 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė prieš Tarybą*, Rink. p. I-7235, 54 punktą).
- 42 Taigi reikia išnagrinėti, ar Bendrijos institucijos padarė akivaizdžią vertinimo klaidą Bendrijos teisės atžvilgiu nustatydamos tiriamo produkto „apskaiciuotą“ normaliąją vertę, dempingo skirtumą ir žalą Bendrijos pramonei buvimą.

Dėl tiriamo produkto „apskaičiuotos“ normaliosios vertės

- 43 Visų produktų, visų bendrovių eksportuojamų į Bendriją, tipų normalioji vertė apskaičiuojama pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalį. Ji nustatoma prie kiekvienos bendrovės eksportuojamų produktų gamybos sąnaudų pridedant pagrįstas produkto pardavimo, administracines ir kita bendrąsias sąnaudas bei gautą pelną.
- 44 Kalbant apie importą iš Indijos reikia pažymėti, jog kadangi tik viena bendrovė vykdė visą tipišką vidaus pardavimą ir pelningų modelių vidaus pardavimas sudarė mažiau kaip 80 %, bet daugiau kaip 10 % viso vidaus pardavimo, šis pardavimas laikomas pardavimu įprastomis prekybos sąlygomis. Todėl pardavimo, administracinės ir kitos bendrosios sąnaudos bei pelnas, kurie buvo naudojami nustatant normaliąją vertę visų tiriamų bendrovių atžvilgiu atitinka kiekvienos bendrovės sąnaudas ir pelną pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6 dalį. Tokia pati išvada buvo padaryta importo iš Pakistano atveju.
- 45 Kalbant apie atsivėlgimą į vienintelės bendrovės pelną, Reglamento Nr. 2398/97 aštuonioliktoje konstatuojamojoje dalyje primenama, kad tyrimas apsiribojo gamintojų ar eksportuotojų atranka pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnį ir kad didžioji dalis bendradarbiavusių Indijos bendrovių yra eksporto bendrovės, kurios neparduoda panašių produktų savo vidaus rinkoje. Komisija į šią atranką įtraukė penkis Indijos gamintojus eksportuotojus, iš kurių du pripažino, kad atrankos momentu jie pardavė panašius produktus šioje rinkoje.

- 46 Tačiau, kaip pabrėžiama laikino reglamento dvidešimt trečioje konstatuojamojoje dalyje, vykdant tyrimą buvo atskleista, kad vienas iš šių gamintojų ar eksportuotojų tyrimo laikotarpiu vykdė tipišką panašaus produkto pardavimą savo vidaus rinkoje. Be to, nuoroda pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6 dalies a punkte į kitų tiriamų eksportuotojų ar gamintojų svertinį pelno vidurkį nereiškia, kad šią sumą galima nustatyti atsižvelgiant į vienintelio eksportuotojo ar gamintojo sandorių ir arba produktų tipų svertinį vidurkį.
- 47 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kaip nurodė ir generalinis advokatas savo išvados 132–142 punktuose, kad Taryba nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos nusprendžiamą, jog nustatant pardavimo, administracines ir kitas bendrąsias sąnaudas bei pelną, pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6 dalies a punktą gali būti taikomas, kai turima informacija susijusi tik su vienu gamintoju ir leidžia neatsižvelgti į informaciją, susijusią su pardavimu neįprastomis prekybos sąlygomis.
- 48 Viena vertus, pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6 dalies a punkte vartojama daugiskaita žodžių junginyje „kiti eksportuotojai ar gamintojai“ nedraudžia atsižvelgti į vienos įmonės duomenis, kuri, kaip ir kitos tiriamos įmonės, kilmės valstybės rinkoje tyrimo laikotarpiu vykdė tipišką panašaus produkto pardavimą. Kita vertus, nustatant pelną neatsižvelgti į kitų eksportuotojų ar gamintojų pardavimą neįprastomis prekybos sąlygomis yra tinkamas normaliosios vertės nustatymo metodas, atitinkantis pagrindinio reglamento 1 straipsnio 2 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą principą, kad normalioji vertė iš esmės turi būti grindžiama duomenimis, susijusiais su pardavimu įprastomis prekybos sąlygomis.

- 49 Iš to matyti, kad Taryba nepadarė jokios akivaizdžios vertinimo klaidos nustatydamą tiriamo produkto „apskaičiuotą“ normaliąją vertę.

Dėl dempingo skirtumo nustatymo

- 50 Kalbėdamas apie galutinį dempingo skirtumo nustatymą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar „prilyginimo“ nuliui metodas, naudotas apskaičiuojant bendrą dempingo skirtumą, kuris buvo taikomas pagrindinės bylos atveju vykdytame antidempingo tyrime, atitinka pagrindinio reglamento 2 straipsnio 11 dalį.
- 51 Reikia visų pirma priminti, kad tariamai padarytos klaidos apskaičiuojant pardavimo, administracines ir kita bendrąsias sąnaudas bei pelną ir „prilyginimo nuliui“ metodo taikymas yra susiję su dempingo skirtumų nustatymu. Tačiau koregavimo, atlikto nustatant dempingo buvimą, neteisėtumas turi įtakos teisėtam antidempingo muito nustatymui tik tiek, kiek nustatytas antidempingo muitas viršija tą, kuris būtų taikomas neatlikus šio koregavimo.
- 52 Remiantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 12 dalimi, dempingo skirtumas yra normaliosios vertės ir eksporto kainos skirtumas. Taigi ši skirtumą nustato tyrimą vykdančios institucijos, pagal šio straipsnio 10 dalį teisingai palygindamos panašaus produkto normaliąją vertę ir taikomą eksporto į Bendriją kainą.

- 53 Pagrindinėje byloje neginčijama, kad dempingo skirtumas buvo apskaičiuotas palyginant „apskaičiuotos“ normaliosios vertės svartinį vidurkį su visų eksporto kainų svertiniu vidurkiu atsižvelgiant į produktų tipą. Taigi atitinkamos institucijos visų pirma pasirinko kelis skirtingus tiriamo produkto modelius. Kiekvieno iš jų atžvilgiu jos apskaičiavo normaliosios vertės svartinį vidurkį ir eksporto kainų svartinį vidurkį, o vėliau jas palygino kiekvieno modelio atveju. Kadangi kai kurių modelių atveju eksporto kaina buvo mažesnė už normaliąją vertę, buvo nustatytas dempingo skirtumas. Tačiau kitų modelių atveju, kadangi eksporto kaina buvo didesnė už normaliąją vertę, dempingo skirtumas buvo neigiamas.
- 54 Apskaičiuodamos tiriamo produkto atveju bendrą dempingo sumą šios institucijos visų modelių, kurių atžvilgiu buvo nustatytas dempingo buvimas, dempingo sumas sudėjo. Tačiau visus neigiamus dempingo skirtumus šios institucijos prilygino nuliui. Vėliau bendra dempingo suma buvo pateikta procentais nuo visų eksporto sandorių bendros vertės visų modelių atžvilgiu, nepaisant, ar jie buvo dempingo objektu.
- 55 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad pagrindinio reglamento 2 straipsnyje nėra jokios nuorodos į „prilyginimo nuliui“ metodą. Atvirkščiai, šis reglamentas įtvirtina aiškią Bendrijos institucijų pareigą teisingai palyginti eksporto kainą ir normaliąją vertę pagal jo 2 straipsnio 10 ir 11 dalių nuostatas.
- 56 Iš tikrųjų pagrindinio reglamento 2 straipsnio 11 dalyje patikslinama, kad normaliosios vertės svartinis vidurkis palyginamas „su visų eksporto į Bendriją sandorių kainų svertiniu vidurkiu“. Tačiau nagrinėjamu atveju atliekant šį palyginimą neigiamų dempingo skirtumų „prilyginimo nuliui“ metodo panaudoji-

mas virto eksporto sandorių kainų pakeitimu. Todėl, naudodama šį metodą, Taryba neapskaičiavo bendro dempingo skirtumo remdamasi palyginimais, visiškai atspindinčiais visas palyginamas eksporto kainas, ir taip skaičiuodama šį skirtumą padarė akivaizdžią vertinimo klaidą Bendrijos teisės atžvilgiu.

- 57 Iš to matyti, kad Bendrijos institucijos veikė pažeisdamos pagrindinio reglamento 2 straipsnio 11 dalį, kai skaičiuodamos dempingo skirtumą tiriamo produkto atžvilgiu taikė neigiamų dempingo skirtumų „pilyginimo nuliui“ metodą kiekvieno tiriamų produktų tipo atveju.

Dėl žalos buvimo nustatymo

- 58 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo įvertinti Reglamento Nr. 2398/97 galiojimą dėl to, kad nustatant žalą jame nebuvo iširti visi svarbūs žalos faktoriai, turintys įtakos Bendrijos pramonės padėčiai; be to, neteisingai remtasi rodikliais, būdingais Bendrijos pramonei nepriklausančioms bendrovėms, o dėl to buvo pažeista pagrindinio reglamento 3 straipsnio 5 dalis.
- 59 Reikia priminti, kad pagal pagrindinio reglamento 1 straipsnio 1 dalį antidempingo muitas gali būti taikomas bet kuriam dempingo kaina importuojamam produktui, kurį išleidus laisvai cirkuliuoti Bendrijoje būtų padaryta žala, o remiantis to paties reglamento 3 straipsnio 1 dalimi „žala“ suprantama kaip materialinė žala Bendrijos pramonei, materialinės žalos grėsmė Bendrijos pramonei arba svarbios kliūtys tai pramonei kurtis.

- 60 Šiuo tikslu reikia konstatuoti, kad remiantis Reglamento Nr. 2398/97 trisdešimt ketvirta konstatuojamąja dalimi 35 Komisijai skundą pateikusios bendrovės sudaro didžiąją visos Bendrijos pramonės dalį pagrindinio reglamento 5 straipsnio 4 dalies prasme ir šia prasme taip pat sudaro Bendrijos pramonę, kaip ji apibrėžta šio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje. Tačiau iš Reglamento Nr. 2398/97 keturiasdešimt pirmos konstatuojamosios dalies matyti, kad tiriant Bendrijos pramonei padarytą žalą buvo nagrinėjami duomenys, susiję su visa Bendrija, ir šie duomenys nebuvo nagrinėjami Bendrijos pramonės, kaip ji apibrėžta 4 straipsnio 1 dalyje, atžvilgiu.
- 61 Aiškinantis, ar Bendrijos valdžios institucijos padarė akivaizdžią vertinimo klaidą neištirdamos pagrindinio reglamento 3 straipsnio 5 dalyje nurodytų svarbių atitinkamų Bendrijos pramonės būklę apibūdinančių ekonominių veiksnių bei rodiklių, reikia pabrėžti, kad ši nuostata šioms institucijoms suteikia diskreciją nagrinėjant ir tiriant įvairius rodiklius.
- 62 Kaip pastebėjo generalinis advokatas savo išvados 193 ir 194 punktuose, minėta nuostata tik reikalauja, kad, pirma, būtų išnagrinėti „svarbūs atitinkamos pramonės būklę apibūdinantys“ ekonominiai veiksniai bei rodikliai ir, antra, iš jos formuluotės matyti, kad nurodytų ekonominių veiksnių ir rodiklių sąrašas „nėra išsamus“.
- 63 Todėl reikia konstatuoti, kad, vykstant importo dempingo kaina poveikio šiai būklei tyrimui, atitinkamos institucijos, įvertindamos tik svarbius pastarąją apibūdinančius veiksnius, neviršijo diskrecijos, kuri joms suteikiama vertinant sudėtingas ekonomines situacijas. Be to, vykdant naują tyrimą pagal Reglamentą Nr. 1644/2001, tariamai padarytos klaidos vertinant žalą neturėjo įtakos nustatant, ar Bendrijos pramonei ta žala buvo padaryta.

- 64 Tokiomis sąlygomis reikia pripažinti, kad Bendrijos institucijos nepadarė akivaizdžios klaidos vertindamos minėtos žalos buvimą ir dydį.
- 65 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad Reglamento Nr. 2398/97 1 straipsnis yra negaliojantis tiek, kiek Taryba nustatydamą dempingo skirtumą tiriamo produkto atžvilgiu taikė neigiamų dempingo skirtumų „prilyginimo nuliui“ metodą kiekvieno tiriamų produktų tipo atveju.
- 66 Todėl, nesant būtinybės atsakyti į kitus klausimus, susijusius su vėlesnių reglamentų galiojimu, reikia išnagrinėti penktąjį klausimą dėl padarinių, kylančių konstatavus Reglamento Nr. 2398/97 1 straipsnio negaliojimą, pagrindinėje byloje aptariamo importuotojo teisei susigrąžinti antidempingo muitus, kuriuos jis sumokėjo pagal šį reglamentą.
- 67 Nacionalinės valdžios institucijos savo nacionalinėje teisėje turi numatyti pripažinimo negaliojančiu pasekmes, kai tai buvo padaryta pateikus prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl galiojimo įvertinimo (1975 m. spalio 30 d. Sprendimo *Rey Soda*, 23/75, Rink. p. 1279, 51 punktas), o tai reikėtų, kad pagal Reglamentą Nr. 2398/97 sumokėti antidempingo muitai nebelaikomi teisiškai privalomais Reglamento Nr. 2913/92 236 straipsnio 1 dalies prasme ir iš principo muitinės institucijos juos turi grąžinti pagal šią nuostatą, jeigu įvykdomos tokiam grąžinimui taikomos sąlygos, įskaitant numatytą šio straipsnio 2 dalyje, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

- 68 Galiausiai reikia pažymėti, kad tik nacionaliniai teismai yra kompetentingi nagrinėti ieškinį dėl sumų, kurias nacionalinė institucija neteisėtai surinko Bendrijos teisės akto pagrindu, vėliau pripažinto negaliojančiu, sugrąžinimo (šiuo klausimu žr. 1989 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Roquette prieš Komisiją*, 20/88, Rink. p. 1553, 14 punktą ir 1992 m. kovo 13 d. Sprendimo *Vreugdenhil prieš Komisiją*, C-282/90, Rink. p. I-1937, 12 punktą).
- 69 Šiomis sąlygomis į penktąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad toks importuotojas, koks aptariamas pagrindinėje byloje, nacionaliniame teisme pareiškęs ieškinį dėl sprendimų, kuriais iš jo reikalaujama sumokėti antidempingo muitą pagal šiuo teismo sprendimu negaliojančiu pripažintą Reglamentą Nr. 2398/97, iš esmės turi teisę remtis šiuo negaliojimu pagrindinėje byloje, siekdamas susigrąžinti šiuos muitus pagal Reglamento Nr. 2913/92 236 straipsnio 1 dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 70 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. 1997 m. lapkričio 28 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2398/97, nustatančio galutinį antidempingo muitą medvilninės patalynės, kurios kilmės šalys yra Egiptas, Indija ir Pakistanas, importui, 1 straipsnis yra negaliojantis tiek, kiek Taryba nustatydamas dempingo skirtumą tiriamo produkto atžvilgiu taikė neigiamų dempingo skirtumų „prilyginimo nuliui“ metodą kiekvieno tiriamų produktų tipo atveju.**
- 2. Toks importuotojas, koks aptariamas pagrindinėje byloje, nacionaliniame teisme pareiškęs ieškinį dėl sprendimų, kuriais iš jo reikalaujama sumokėti antidempingo muitą pagal šiuo teismo sprendimu negaliojančiu pripažintą Reglamentą Nr. 2398/97, iš esmės turi teisę remtis šiuo negaliojimu pagrindinėje byloje, siekdamas susigrąžinti šiuos muitus pagal 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, 236 straipsnio 1 dalį.**

Parašai.